

Latweefchu Awises.

Nr. 30.

Zettortdeenà 28. Subli.

1860.

Awischn - sinnas.

Behterburga, 16tã Subli. Augstai Leelwirstenei Dlgai Weodorownai, augsta Leelwirsta Michaila Nikolajewitscha laulatai draudsenei, peedstimmuse meita, kas to wahrdu Anastasia dabujufe. — Id.

Spania. Rahdu pohstu un kahdas gruhtibas allasch karsch padarra, to arri no tam warr fapraft, ka tannis 5 woi 6 mehneschõs kad Spanjeri farrojuschi prett Marokku, Spanjeru lasaretis bijuschi 38 tuhft. 174 flimmu. Stary scheem bijuschi 6 tuhft. fashauti un fakauti — (354 wirsneeki), — 28 wirsneeki un 300 fashauti saldati lasaretè nomirruschi; no teem zitteem flimmeem 6 tuhft. 50 nomirruschi. Zil Spanjeru tãis karraweetãs nokauti us plattscha palikluschi, to Awises ne stahsta. Lai Deews Rungõs iflatru semmi pasarga no karru un nemeera.

Neapeles Kehninsch Napoleona padohmu klausijis, jaunus walts likkumus isfluddinajis, ka winna walsti nu gan taggad wiffi meerigi, bet ne preezajahs par scheem labbeem likkumeem, jo ne grihb tizzeht, ka ilgi pee teem turresees un tohs atkal ne pahzest un ne paseel pa wezzam. Arri gaida Garibaldi, lai nahsoht no Sizilias un ir tẽ tapat darroht ka tur. Kehninsch Napoleonu arri wehl klausijis un weetneelus suhtijis pee Sardinjeru Kehnina, lai ar winnu sabedrojahs. Schis gan naw gribbejis, bet nu dfrd, ka ir schis klausifchoht Napoleona padohmu, jo Neapeles Kehninsch grihbtoht itt wiffu tã darriht, ka Sardinjeru Kehninsch praffa.

Sizilia. Garibaldi wehl irr Palermã, tur itt stipri un prahtigi walda. Winsch sawalda tohs nemeerigus un gahda, ka us stipru karru buhtu gattaws. Sardinjeru Kehninsch us Palermu bij

nosuhtijis sawu weetneeku Lawarinu; bet kad schis Garibaldim wiffãs leetãs bijis prettineeks un us to ween darbojees, lai Sizilia til tuhda taptu sawe-nota ar Sardinias walsti un Garibaldi to ne grihb pirms wiffu Siziliu un ir Neapeles walsti uswarrejis, tad lizzis Lawarinu un winna 2 beedrus fanemt zeeti un tuhda aiswest atpakkat us Turini. Par to nu Sardinjeru leelais Ministers Kawuhrs gan nikus, bet nelo darriht; jo wiffi Italeefchi zerre us Garibaldi un winnu tohti zeen un mihl. Tadeht arween wehl no Italias un Sardinias Garibaldim nahf paligs ar fuggeem, kaut Sardinjeris to gan effoht aisleedstis. 9 tuhft. 480 wihri ar wiffadahm karru-leetahm jaw effoht aisgahjuschi us Siziliu un kahdi 6 tuhft. atkal ohstãs gaida un gattawi turpu eet ar Calenderu fuggeem, jo Calenderi ar preeku Garibaldim peepalihdi. Schim truhft nauda, jo bes leelas naudu ne warr karroht. Tad nu taggad Calenderi, falka arri Mailantes kaupmanni, effoht fohlijuschi winnam tappinaht 100 miljoni gulschu. Amerikã effoht pirzis 3 karru-kuggus un weens Neapeles karru-kuggis pats atnahjis Palermã un winnam padewees. Messinas tohti stipru pilfatu un ohstu bes karru-kuggeem ne buht ne warroht panemt; tadeht Garibaldi kuggus un labbu karru-spehku papreefsch grihbtoht fagahdaht un tad tikkai eet to aplehgereht. Taggad tikkai to spaida ar masu spehku, no semmes puffes to aplenzejis. Labbu teesu keelu-gabbalu jaw effoht dabujis. Garibalda draugi, stipri paligi un Generaki irr Medizis, Bikkis un Tirus, kas isgahjuscha gaddã Italia winnam jaw stipri paligi bijuschi.

Siria. Awises ne warr beigt stahstih zil neschehligi Libbanus kalnõs Turku tizzigee Druhshi kristigus Maronitus aplahwuschi un winnu zeemus pohstijuschi. Taggad raksta, ka 9tã Subli

arri Damaskus leelä pilsatä fahkufchi laut Kristus tizzigus. Arri naw taupijufchi bet fadedsinajufchi tohs nammus, fur Sprantschu, Gistreikeru, Kreewu un zittu Ciropas walstu meetneeki (Konsuli) mahjo un tikkai Calenderu Konsula nammu taupijufchi. Paschi Konsuli wehl warrejufchi isglahtees un ais-behgt. Turku waldifchana 3 tuhft. saldatus effoht turpu nosuhtijufi, bet ne sinn woi ar teem spehs fawaldiht tahdu leelu pulku nifku Kristus eenaidneeku. Ja ne spehs, tad Calenderi panems Beirutes ohstu un Sprantschi Saidas ohstu un no turrenes fuhthihs kaxa-spehku, kas schohs rasbaineehus pahrmahzihs. Sprantschu, Calenderu, Kreewu un Gistreikeru kaxa-luggi jaw turpu dohdahs. Druhichi ar Maroniteem jaw no wezzeem laikeem irr eenaidneeki un nu buhs wairak ka 20 gaddi, ka tahdas paschas pohsta leetas tur notiffe, ka taggad. Dobrihdi tee tappe fawalditi, itt wiffi kaxa-eerohtfchi teem atnemti un aisleegts kaxa-eerohtfchus turreht. Tä tad 20 gaddi dauds mas pa gohdam bij turrejufchees. Deesinn fur nu atkal eerohtfchus irr dabbujufchi, ka tä warrejufchi darriht. Saffa, ka no Calendereem virkufchi, zitti falka no Sprantscheem, — kas tihfchi to darrijufchi, lai nemeers atkal fahkabs un Sprantschi tad ir te warretu eejauhtees un par sinnatajeem palikt. — 8.

Zaunas stinas.

Leepaja Stä Zuhli fataifijufchi Kursemmes muishneeki, augstam Krohna-mantineekam par gohdu, preefch semmu lautineem Leepajas lustes-dahrä dshires. Bee schi dahrfa effoht bijufchi gohda wahrteit taifiti un walkarä wiss dahrfs ar wehjluktureem no daschadahm pehrwehm apgaismohts; esfoht ir raketes gaisä laidufchi. Us schahm dshirehm effoht bijufchi lihds 200 semneeku wihrischi un feewischki daschadös semneeku apgehrbös; bijufchi ir dauds pilsatneeki. Augstam Krohna-mantineekam schahs dshires kochti patikkufchas.

— 10.

Kalletu pagastam (Grobines aprinki) bij 16 Stä Zuhli ihstems preeka brihdös, ko gan ne wezs nedf jauns fawä muhschä ne aismirfshs. Minnetä deenä

pulksten 10 no rihta atbrauze scheinan muhsu augsts Leelwirfts un Krohna-mantineeks Nikolai Aleksandrowitsch us preefch tam jaw fataifitu leelu irfchu-jakti. Rihds ar Winnu bija wehl 3 zitti augsti lungi: zeenigs General-Gubernaters Wirfts Suworows, Graws Stroganows un augsts Generalis v. Richter. Wiffi Kalletu pagasta faimneeki, ka arri wehl dauds zitti laudis kas bija fapulsejufchees, fagaidija winnus ar preezigahm urrah-faulfchanahm. Scho apfweizinaschanu augsti weefi ar laipnibu fanehme. Wiffi rohbeschi no Leepajas lihds muhsu muishai bija ispuschketi ar gohda wahrteem, karrogeem un pulkukrohneem. Muhsu zeen, lunga v. Kolde diwi wezakee dehli augstohs weefus us Kruhtes rohbescha fagaidija un tä kahdas trihs werstes ratteem palkat jahdami winnus te atwaddija. Behz tam, kad bija masu brohlasti noturrejufchi, dewahs wiffi us leelo irfchu-dahrfa, kurrä gandrifs kahdi 300 leelas un masas sortes irfchu fawä walkä aplahrt ffraida. Schi dahrfa wahrteit bija arri ar pulkukrohneem un aplam leeleem breeschu-raggeem ispuschketi. Kahdus 200 fohkus no wahrteem bija preefch augsta Krohna-mantineeka schaufchanas weeta ar jaktu schohgu aptaifita, fur dahrgei dekki isklahti un leeli krehfli preefch fehdeschanas bija noliktri. Us labbu un kreifu puffi bija masi klaijuminini, pah kurreem nu teem no zilweleem un jaktfunneem dshiteem lohpineem waijadseja ffreet. Tä tad behz 5 stundu islusteschanahs gulleja 17 leeli irfchi pee schaujamas weetas fanesti. 13 no teem schahwe Keiseriska Augstiba, tohs 4 tee lihdsbuhdami augsti weefi. Behz beigtas jaktä dewahs wiffi preezigi braukdami tahs ne tahli no turrenes augdamas farfanahs wihfines jeb fshahbarschu fohkus (Kothbucher) apluhkoht^{*)}. No scheem kohkeem

*) Zer gan fmufti trihs kohli, 1½ wehdas pee zeima jaurnebrä un kahdas 8 affes augsti, tamdehl wehritibä turreti, ka fchee muhsu aufstas semmes nemas ne isdohdabs un us semeta puffi nekur naw arohdami. Wianu gan fchee fmufti aug, bei wianu fehklas nemas ne enabl un tadehl tad arri esfehitas ne dlhgt. Preefch fahdeem gabdeem ir aridfan no Behrerburgas weens augsts lungs (Herst-Botaniker Bode) bis fshohs kohkus redseht un ir eefsch kohku misas fawu mahdu eegreesis, kas taggad un lamehr kohli stahwehs buhs redfams.

Augsts Krohna = mantineeks nogreese pahri farrus un nehme tohs lihds. Pehz jakes labbu maltiti eeturėjuschi un no wisseem ar preeku un lihgfimibu iswadditi, wi n a n i pulksten pufs 6 waktarā atkal us Teepaju aisbrauze. Lai ilgi dšihwo laipnigs un prett faweem pawalstneekem wišfur mihligs rahdi-damees augsts Krohna = mantineeks. Lai swehtiba un augsta laime Wi n a n u us wisseem zekkeem pawadda, mums par labklohschanu un drohschibu us behrnu = behrneem.

S. R. — s.

Berlinē nefenn kahds dahrsa-augļu pahrdewejs faderreja ar weenu pašstamu seschas mahzinas gallas us weenu maltiti apehst. Niktigi arri apchde, bet stundu pehz tam nefahstis dabuja no leelas ehšchanas flaklu, — un bij pagallam! Tew ne buhs Deemu tawu Kungu kahrdinacht.

Magdeburgas Awises raksta, ka pa wišfu pasauli dšihwojoh 4 milj. 223 tuhst. Schihdi.

Leschwizes fahdichā (Schlesjeu semmē) kahdai seewai zaur sehwek-lohziņu eestrihleschanu wofwors eestrehjis pirksta wahti. Wišfa rohka tulihst šapampusi un dabbutu branti, drihs pehz tam wišfa meesa. Daktera palihgs blijs par walti; seewa nomirufi leelās mohkās. Tapehz waijag apdohmigi sehwek-lohziņus eestrihleht.

Uguru semmē nosprahge trihs zuhkās, kas bij daudš us fuhdu gubbas ismestus pluhmju kauliņus ehdušchas. Pluhmju un kiršchu kaulini (kā ir ruhktas mandeles) turra giptigu elji, ko Wahzeeschi fahz „Blausāure.“ Tapehz waijag lohpus fargah, ka tee ne dabbutu tahdus kauliņus ehst.

Parisē atradde kahdu mahju pahrtaišoht istabas kaktā, peklu midseni, daudš naudas-papihru, kas gandrihs pawissam bij sagrausti. Wihrs, kam naudas-papihri peederreja, bij daudš zilwekus awainojis, dohmadams un fazzidams, ka tee winna naudas-papihrus sagguschī. Waijag fargatees notuwaka sliktu runnacht, kad naw sklaidras peerahdichanas, ka tas pee kaut kahda nedarba wainigs. — Parisē no seemas-swehtkeem lihds schim laikam wairak kā 3 milj. daschadu rakstu par Italias bušchanu pahrdohiti tappuschī.

Piones pilfatā (Sprantschōs) kahdam us semmes gulleedamam darba wihrām eelihdusi škudra ausi. Nabbaga wihrs zaur to dulls tappis. Leez šcho wehrā un ne gull kaut fur us semmes.

— Id.

Schabrūnē, 27tā Juhāt 1860.

Mihli Awischu lašitaji!

Sesdeen pehz pufsdeenas lectus apstahjabs un fahze šklaidrotees. Tad nu tuhdaļ fahku staigah pa teem jaukeem kalneem, kas tēpat klah. Kaut manim wehl maj spēhka un ne esmu raddis dands eet, tad tomehr pee ikatra šohka azzim rahdahs tahdi jaukumi, ka ja-eet un ja-eet wehl tahkati, lai arri fahjas jaw apluffuschas. Jēstahgajohs lihds wehlam waktaram pa druwbim un semneeku mahjahm. Preezajohs, zil baggati wišfa labbiba augst; tiklai linni stikti. Tobs tē retti kahds sehj un arri ne proht kolyt, jehschu schinās kalnōs mahjo pulks wehweru, kas ausch to wišfmalakfu un dahrgu Schlehstas audeklu, bet ir tohti nabbaga laudis. Pa šcho widdu til ne wišfi šchee wehweri šrahda preešch weena weeniga aplam baggata kaupmanna, Kramsta wahrdā, kam effohr pahrs miljonu dahlderu, kahdu jahdā no schejenes, Preiburgas pilfatā mahja un ne ween leeli pabrihki, fur ar mašchineim wehrpj, un wehl zits pabrihki, fur 800 zilw. šrahda, bet winnam arri peedert ta kalnu-razzeju weeta (Grube) fur appafsch manna lohga alminu-ohgles no kalneem rohl. Sesdeen staigajoh arri eegabju fahdās trihs semneeku mahjās, kas fawrup kalnā stahw. Ehlas gan jaw wezās, bet 2 tahschu, appafschā no keegeleem, wirfū no keegeleem un lohka (Zachwerk) taistās ar dehku juntu, kas wehl ar falmecm apliktis. Pee iktrahm mahjahm ahbeku dahrs, arri smuks puķku dahrs appafsch lohgeem, un fur ween šlattees, fur wišs šklaidrs un glights, nekahdi fuhdi un mehli redsami; arri naw nekahda schohga (sehtas), bet dahrsā tiklai buhdina, fur fargš nakti gull. Laukōs ne ween kariwpeki, bet ir zuklura = rahzini, swikli, kahki un kahpoiti stahditi, un til labbi kolyti, ka nekahdu fahli ne redsefi. Ahbolinn un lehtschu papilnam sehj un waffar stahkōs barro; jo tē naw ne gannektu ne ptawu, un lohpus tiklai isdienn gannōs, kad lauki nopkanti. Pee weenahm mahjahm usgahju mafu ptawu, fahdas 3—4 pubraweetas leeln. Bij nopkantu un seens gubbās šaliktis, un redst, isnahze wezs wihrs no mahjahm, isneffe elfodams diwi traulus, — iktrahm tahdus pufsotru špannu wehribā, appafschā plattus, augšcham itt šchaurus, garenus, (jo tahdu špannu,

plattu un semmu, kà pee mums, tē naw), — pihus ar wirzi no bedres laidarē smeltu, un ar to aplaistija plattu. Tā darija ne-apnizis. Nofahpdamš leija us Weissteines zeemu, fastaypu meitemi kahdus 13—14 gaddus wezu, kas pa tekku prett kalnu ar stumscham stuhme 5 tahdus kohla traufus ar dserramu uhdeni, us Kerrahm saliktus. Meitina apstahjabs un drufzin atpuhtabs, un kad praßiju, moi ne effobt par gzuhti, tad atbildeja: effobt apraddußi! Ar tahdahm Kerrahm, garrahm un libfahm, bet weegli un smalki taisitahm, fewisshli tē wiffadas lectas wadda. Arri iddeenas tē warri redseht, kà behrni, kas rihtōs preeßsch septineem bassahm kahjahm jaw no-eet floblā un waffarōs fchetrōs pahenahl mahjās, waffarōs ar masu dselles grabbelsi un schkippli eet pa schoffeju un zekkeem un fur til ween sregu jeb gohwju subdi moi kahdi mehßli gull, tohs sabrauktus subdus ar grabbelsi uskassa un ar schkippliti fagrahbj un eeseel kohziñā (furwit) un us mugguras aisnesß mahjās. Pee mahjahm lauku mallā arri redseßi allasch leetu plattu laudsi, fur subdi, wellenas, wiffadi mehßli, semme ir kalki un sähle, fo no laukem un dahrfeem israwejusch, jeb ar dselles knabbisheem isknabbajusch, fakrahj, ar wirzi aplaista un allasch pehz kahdahm neddelahm ar schkippli un dakschi iszilla un blakkam atkal faseel kaudsi. Tā publedameß fakrahj brangus subdus un subdoßi pri lauktus. Tadeht brangi aug un wiffas mallas glihtas un flaidras, ka preeß redseht. Täpat arri semneefu istabās nesflaidribu ne redseßi un lohti esmu preeziseß, zil balti wiffi kohla traufi, galdi un beßli, itt kà paschu laiku no muzzineeka jeb dischlehra roßlahm buhtu nahfusch. Ko gan teittu mußju fainneeßes un meitas, kad tahdās mahjās eesetu? Un tahs arri tiffai prastu semneefu un arraju mahjās. Tē buhtu fo mahzitees, kà jadsthuwo un kà pee darba jaturrehs. Turprettim us zekka maltiti bij japaleel kahdā masā Leischu pilfatina, fur leela smulka Kattohu basuiza. Gebrauzam wifsteelakā zeema gastuhßi — kohla ebfa puß fagruiße — pee lohgeem tahdas schkirbas, ka pirkstus warr isbahl zauri, galdi un krehßli tabdi, ka ne drißßt ne apschstees, gultas uttu pilnas, istabās ne ismehßlotas, fainneeki nesflaidri Schibdi un zittu ne dabbuju ehß, kà tiffai slistu fappiju un nowahritus pantus! Gastuhßis bij pee pascha tirgus platfcha, gan baggata, bet pa wiffu to tirgus plozzi bij 2—3 pehdu beesā laheta fuhdu, jo wiffa pilfatina gohwis un kafas wiffu waffaru tē stahw nakti un deen' no ganneekem pahrenahfuschas un schee subdi tiffai ruddens laika tohpohßt westi us laufeem!! Tahdas dublainas un fuhdu pilnas arri wiffas pilfatina

eelas un mallas; tadeht til ne wiffi staiga bassahm kahjahm un drohschi breeu pa subdeem. Atkal schē schimti falmainā semmē, ar wiffeteem sabbaseem warri staigabh drohschi, fur ween tibl. Tiffo nolijis un webßsch drufzin pahruphtis, wiffas mallas faufas un glihtas. Pateest mißli Latweesch! Sawu tehwu-semmi un sawus Latweeschus no wiffas sirds gan mibleju, un jußfu gobdu gan labpraht fargadams pasargu; gan arri daschu leetu esmu redseßis, kas tē naw teizama, tomehr flaidri jafalka: Ja kohpā faseeku mußju lauschu un arraju dschw, darbu un ahriqu bußscham ar to, fo schē esmu redseßis, tad no sirds Deewu luhdu, lai Deews Kungs ir mußfu laudim dohtu labbu prahtu sawu wezu nesgohdigu un nesflaidri bußscham un kas wehl nelabs, goßdam pahrtaisht. Ar Deewa paligu nahßs ir tee laiki. Ne nemmeet par laumu, ka sawas sirds dohmas til flaidri isreizis

Juhfu draugs

Schulz.

Sluddinaschanas.

Tanni nakti no 14ta us 15to Juhli f. g. irr Krowna-Wirzawas meschafargam **Madhujam** no ganribahm no wirwes noarrests un nosaßis melns dubbultfleppers, 8 gaddus wezs, ar masu baltu bleßti peere un kahdu 2 zollu garzu palibku wißli (rehti) pee labba preeßschplezza; sregß 70 rubelus wehrtis. Kas par scho sregu warr flaidri peerahdischam doht, dabbuhs no peeminnetta meschafarga 10 rubl. pateizibas naudas. 1

Wiffadus rijas-seetus warr dabbuht Jelgawā pastes eelā **Ar. 10** pee addatu-taisitaja 1

Bonzela.

Preeßsch lauku apfuhdoschanas warr dabbuht pirkft tohs **Amerikas**

putru fuhdus,

fo sauz par

„**Bern Guano,**“

dabbujami eesßch maiseem, pulks maisu un par weenu maisi, Keepaja pee 3-

Herrmann Hucke.

Dr i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Collegienrath G. Blaes, Benfor, Jelgawā, tai 26. Juhli 1860.

No. 124.